

INTERFERENȚA ARTELOR ȘI INTERFERENȚA STILURILOR*

LUNI. Văd pentru prima dată Bacăul și, pentru că tot am pierdut simfonica inaugural (cu piese de Ștefan Niculescu, Jos Swaanenburg și Costin Mișeanu), caut, mai degrabă să scriu, urmele Poetului. Plouă domol, economic, parcă, fără metafizică. N-am nici o șansă. Nimic din transparența ei (a ploii) nu-mi pare bacovian. Nici griul mohorât al blocurilor. Nici străzile aproape goale. Orașul vechi pare că se ascunde. Masa de seară mă aduce de-a binelea în realitate. Un ansamblu din Chișinău prezintă dansuri "țigănești". Fuste înflorate, scrobite, țara, melancolie slavă și țuică balcanică. Lipsește în toate acestea Loteanu. Kitsch-souvenir. Îi urmăresc pe francezii din cvartetul "Emphasis". Sunt foarte tineri, simpatici, se simt bine și par amuzați de pitorescul scenei. Una din piesele pe care le-au cântat la București, "Arii românești" de Pedro Iturralde, mi-a arătat că folclorul nostru autentic le este aproape necunoscut. Mă întristează faptul, dar nu mă surprinde. Nici unii dintre români nu l-au descoperit încă.

MĂRȚI. Dimineața participăm la simpozionul cu tema "Interferența artelor". Gazdă, Centrul european de cultură "George Apostu". Flori, animație, Televiziunea (e cu noi). Prezintă referate Carmen Stoianov, coordonatoarea "interferențelor", Despina Petecel și subsemnatul. Dintr-o fotografie alăturată ne urmărește chipul sever, masiv, sculptural, imposibil de descifrat al lui Apostu. "Interferențele" îl vor include, se înțelege, și pe el. Și încă, imaginea chinată a unui Christ, sculptorul în atelier, înghenunchiat ca în Rugăciunea lui Brâncuși.

Seara, excelentul și foarte tânărul cvartet de saxofoane **Emphasis**, cu Gilles Martin, Nicolas Prost, Jean Yves Chevalier și Nicolas Wollard. În pofida numelui ce ne-ar putea deruta ("Emphasis" se traduce prin "Reliefulul Păgân"), inedita, pentru noi, formație (cu premii la Paris, Dijon, Metz, Bourgogne) ar dorința programatică de a se adresa unui public cât mai larg. Repertoriul, temerar, aș zice, dar, în genere, convingător, apropie sfere stilistice destul de eterogene. Jazz clasic (Dave Brubeck, Scott Joplin), jazz contemporan, free, muzici ale micro-tonurilor, teatru instrumental (Alain Louvier), Suita **Swing Sweet** de Pierre Petit, un soi de colaj (jazz - romantism - atonalism) mai puțin "ofertant" ca valoare, momente postseriale și, în sfârșit, două piese de compozitori români - **Propoziții pentru Emphasis** de Petru Stoianov și **Pallimpseste de Couteron** de Liviu Dăncănu. Aflate mai departe, cumva, de jubilația ironic - postmodernă dar propunând soluții personale ce nu se pot subsuma "modernismului", cei doi autori par mai preocupați de sondarea "verticalei", de căutarea unor structuri arhetipale. Cum ar spune Monica Spiridon, un "înapoi spre viitor". La Petru Stoianov există un soi de voluptat calmă, refuzând reliefulurile mari, a modalului melodic, Liviu Dăncănu investigând mai mult formele "Noii consonanțe". O menționare specială ar merita, cred, și teatrul instrumental al lui Alain Louvier, **Le jeu des sept musiques**, o ingenioasă și sa astică metaforă sonoră a relației individ - societate, transpusă în opoziția solist - ansamblu.

MIERCURI. Simpozionul continuă cu referatele "Muzică și Logos" (Mihaela Marinescu) și "Confluente artistice" (Ruxandra Arzoiu). Se ajunge, din alt unghi de vedere, la unele din discuțiile anterioare. Tema, bine aleasă, se dovedește a fi bogată în "armonice". Și în întrebări la care nu e ușor să răspunzi. Există, totuși, "cubism" în muzică?...

Seara, recital de flaut. Un virtuoz de primă mărime, dar și un muzician complet - Jos Swaanenburg, compozitor și creator al modelului de flaut alto ce-i poartă numele. În descendența lui Cage, el propune, prin piesele unor compozitori olandezi, un tip de flaut "preparat", așa cum, la fel de ingenios se va dovedi și compozitorul - interpret Cristian Alexandru Petrescu în "prepararea" vocii. Despre Jos să mai spun că are în repertoriu și Concertul 1 pentru flaut și orchestră de Doina Rotaru, că este domnic și de alte colaborări cu românii, că îl interesează folclorul nostru și vr a să viziteze, cîndva, institutul de profil și Muzeul țărânului.

JOI. Ultima zi a "Interferențelor". Asistența s-a mai subțiat, florile au rămas, dar a dispărut Televiziunea. În care se vede că la noi o minune durează doar două zile și că vizualul nu trage la "vizual". Căci asta a fost tema celui mai complet și mai interesant, cred eu, referat al săptămînii - "Muzica și artele vizuale", prezentat de compozitorul și pianistul Mihai Vîrtosu.

Concertul zilei a fost susținut de formația "Archaeus" condusă de Liviu Dăncănu. Despre Atelierul său de muzică contemporană, ar fi multe de spus. Este, cred, cel mai activ și stabil ansamblu axat pe creația secolului XX, dar interesat în aceeași măsură și de restituirea filonului vechi, bizantin. Membrii permanenți ai Atelierului li s-a alăturat în calitate de interpret - compozitor și Cristian A. Petrescu. De mare succes s-a dovedit a fi și în ipostaza, mai puțin cunoscută mie, aceea de actor - solist în piesa "Îndeletnicirile mele" de Sorin Vulcu. O savuroasă parodie a banalului cotidian, în care textul lui Michaud apar surprinzător de apropiat lumii lui Caragiale. În **Heteropsalmia**, Petru Stoianov "recuperează" în spirit postmodern spațiul, nu îndeajuns de adîncit pînă acum, al muzicii bizantine. În **Shunt** de americanul Charles Boone, "interludiu" pentru trei percuționiști, am surpriza să-i descopăr pe Liviu Dăncănu, dirijorul ansamblului și pe violoncelista Anca VartoJomei abordînd, cu talent și fără complexe, un alt instrument decît cel ce i-a consacrat. În sfârșit, "Clapping Music", o piesă repetitivă, antrenantă, un fel de "cortină" finală a concertului, încheie una din seriile cele mai aplaudate.

Pierd, printr-o nedorită consecvență, și ultimul simfonic al Filarmonicii "Mihail Jora". Pierd, deci, un solist de excepție - trombonistul englez Barrie Webb și o primă audiență absolută - **Concertul pentru trombon și orchestră** de Liviu Dăncănu. Acum însă, cînd prieteniiile cu oaspeții străini par a se fi consolidat, e de sperat să-i revedem cît de curînd și la București. Poate chiar în mai, la "Festivalul internațional al muzicii noi".

VALENTIN PETCULESCU

* Note la "Zilele muzicii contemporane", Bacău, 20-24 aprilie 1992